

IN MEMORIAM

**Snežana Daković, dipl.inž.tehn.
(1938. – 2014.)**

Snežana Daković, dipl.inž.tehn., viši stručni saradnik Građevinskog fakulteta u Beogradu u penziji, preminula je u 75. godini, u Beogradu, 7. juna 2014. godine.

Snežana Daković rođena je u Prokuplju. Gimnaziju je završila u Beogradu 1957. godine i iste godine se upisala na Tehnološko-metalurški fakultet u Beogradu, na odsek za neorgansku hemiju, gde je diplomirala 1961. godine. Ceo radni vek, od juna 1962. do 2003. godine provela je na Građevinskom fakultetu u Beogradu, kao asistent, stručni saradnik i viši stručni saradnik.

Na Građevinskom fakultetu u Beogradu Snežana Daković je vodila vežbanja iz predmeta Hemija i vežbanja iz oblasti ispitivanja voda na predmetu Snabdevanje vodom i kanalisiranje naselja. Od školske 1967/68. godine držala je predavanja iz predmeta Hemija, pod rukovodstvom prof. dr Miloja Milojevića.

Na katedri za analitičku hemiju Tehnološko-metalurškog fakulteta u Beogradu radila je od 1968. do 1973. godine na vežbama iz predmeta Analitička hemija.

Dipl.inž. Snežana Daković, u toku dugogodišnjeg uspešnog pedagoškog rada, napisala je 1967. godine predavanja iz Hemije za studente I godine Građevinskog fakulteta. Takođe je u laboratorijska vežbanja iz predmeta Snabdevanje vodom i kanalisiranje naselja unela izvesne novine koje su doprinele boljem aktivnom učešću studenata u njima.

Snežana Daković je bila član Predsedništva i dugogodišnji sekretar Jugoslovenskog društva za zaštitu voda, kao i član Organizacionog odbora savetovanja koja je ovo društvo organizovalo. Bila je i član Društva hemičara i tehnologa SR Srbije i Udruženja za tehnologiju vode.

U stručnom i istraživačkom radu Snežana Daković se usmeravala na ispitivanje kvaliteta prirodnih i otpadnih voda i ispitivanje procesa njihovog prečišćavanja.

Znatan broj stručnih i istraživačkih radova Snežane Daković odnosi se na zaštitu voda od zagađenja komunalnim i industrijskim otpadnim vodama. Svesna da je za rešenje problema zaštite voda neophodan multidisciplinarni pristup, rado je saradivala sa stručnjacima različitih profila.

Veoma je zapaženo njeno angažovanje na rešavanju nekih veoma teških i složenih problema zaštite voda velikih industrijskih zagađivača. Navodi se samo par najsloženijih. Uticaj zagađenja od priobalne deponije na vodotok proučavan je na primeru deponije troske iz stare smederevske železare. Deponija je izgrađena kao regulaciona građevina. Ispiranje opasnih materija iz troske ocenjeno je eksperimentima u laboratorijskim uslovima. Protok opasnih materija proračunat je za merodavnu kišu povratnog perioda 2 godine. Uticaj na reku Dunav ocenjen je pomoću disperzionog modela zasnovanog na merenjima disperzionih karakteristika na toj deonici Dunava pomoću radioaktivnih obeleživača.

Za analizu uticaja zagađenja od industrijskih i komunalnih otpadnih voda hemijske industrije "Prva Iskra" u Bariču na izvorište za vodosnabdevanje Beograda u Makišu neophodne su bile laboratorijske analize, hidrološke i hidrodinamičke analize. Angažovani su tehnolozi, hidrolozi, hidrauličari, nuklearni eksperti i stručnjaci za podzemne vode. Obavljena su detaljna merenja disperzionih karakteristika pomoću radioaktivnih obeleživača u slučaju akcidentnog zagađenja kao i u slučaju kontinualnog zagađenja. Na osnovu svega ovog formiran je model za proračun uticaja od zagađenja preko reke Save kao i model za proračun zagađenja putem podzemnih voda.

Višegodišnjim radom na Katastru otpadnih voda kao jedan od vodećih istraživača postigla je značajne rezultate koji su tokom niza godina služili republičkim institucijama kao orijentacija za propisivanje uslova za projektovanje uređaja za prečišćavanje otpadnih komunalnih i industrijskih voda pojedinih naselja i industrijskih pogona.

Pri izradi Katastra otpadnih voda za gradove Jagodinu, Čupriju i Paraćin za ocenu količina otpadnih voda pored laboratorijskih analiza koncentracija opasnih materija i potrošnje vode razmatran je i tehnološki postupak i utrošak materijala radi kontrole rezultata analiza. Urađena je studija malih voda vodotoka u području Šumadije sa ciljem da se definiše prijemna moć recipijenata otpadnih voda. Sa istim ciljem obavljena su i merenja disperzionih karakteristika reke Velike Morave kod Kočinog sela, Jagodina pomoću radioaktivnih obeleživača. Takođe su merene disperzione karakteristike, kao i moć samoprečišćavanja reke Lugomira kod Jagodine. Za određivanje uslova za stepen prečišćavanja i upuštanje otpadnih voda u vodotok obavljena je prostorna raspodela uvođenjem faktora maksimalno dozvoljenih koncentracija, fMDK.

U periodu od 1985. do 1989. učestvuje kao obrađivač na izradi Katastra otpadnih voda Srbije. Najpre je izrađena Metodologija izrade Katastra otpadnih voda. Na osnovu Metodologije Hidrometeorološki zavod Srbije i Institut za hidrotehniku Građevinskog fakulteta Univerziteta u Beogradu zajednički su uradili Katastar otpadnih voda. Hidrometeorološki zavod je obavio uzorkovanje otpadnih voda i merenja koncentracija opasnih materija kao i anketiranje o elementima procesa proizvodnje. Institut za hidrotehniku je obradio te rezultate u elaboratima za 110 pojedinačnih naselja. Glavni teret pri izradi ovih elaborate podnela je Snežana Daković zahvaljujući poznavanju određenih finisa tehnoloških procesa i osećaju za uočavanje bitnog za procenu količine opasnih materija. U pomenutim elaboratima predložene su mere za zaštitu od zagađenja. Pri definisanju tih mera korišćen je faktor fMDK koji je zasnovan na prostornom rasporedu poštujući vodoprivredni princip sliva kao osnovne jedinice. Iz tog razloga kruna rada na Katastru su završni izveštaji u četiri sveske i to: za sliv Južne, Zapadne i Velike Morave te neposredne pritoke Save i Dunava.

Za Upravu za vodoprivredu urađena je studija "Uporedna analiza kriterijuma za upuštanje otpadnih voda u vodotoke prema jugoslovenskim zakonskim propisima i prema direktivama evropske zajednice". U studiji su kritički sagledane prednosti i nedostaci pomenutih propisa i mogućnosti njihovog usaglašavanja.

"Katastar zagađivača zetske kotline" sa posebnim elaboratima za gradove Nikšić, Danilovgrad i Podgoricu urađen je sa primenom zakonskih propisa usaglašenim sa preporukama evropske zajednice i dugo je ocenjivan kao jedan od najuzornijih dokumanata te vrste.

Po nepodeljenom mišljenju svih na Katedri i u Institutu za hidrotehniku Snežana Daković je zahvaljujući svom velikim ugledu, etičkim vrlinama, osećajnosti, kao i izuzetnim taktom u kontaktima sa ljudima i spremnošću da ih sasluša - bila stožer okupljanja kolektiva. Bila je dama i prijatelj kojoj su se svi mogli obratiti za pomoć, savet, mišljenje. Na potpuno isti srdačan, topao ljudski način je delovala u svim okolnostima: u nastavi, na brojnim naučnim skupovima iz oblasti zaštite voda, u radnim telima fakulteta, u svim kontaktima sa ljudima. Zračila je preduzumljivošću, dobrotom, razumevanjem. I zbog svih tih divnih osobina sa pijetetom ćemo čuvati uspomenu na dragu nam Snežanu Daković.

Dr Dejan Ljubisavljević